

De winkel

De winkel van de zussen Ensing was in de hoofdstraat van Wolvega. Je kon er eten en schoonmaakspullen **kopen**. Als je de winkel binnenkwam, klingelde er een belletje dat aan de **deur** hing. Zo wisten de **zussen** dat er een klant was. Soms kwam de aardige **zus** naar de winkel, soms de strenge zus. Soms waren ze er allebei.

De meeste spullen die je kon kopen, waren te zien in een grote kast. Die stond tegen de muur achter de **toonbank**. Op de toonbank stond een **kassa** en een **weegschaal**. Bruine bonen, ... , , zaten in grote bakken. Suiker, meel, thee en koffiebonen zaten in grote blikken. **Snoep** zat in glazen potten. Je zei tegen de zussen zeggen wat je graag wilde hebben en hoeveel. Dan deden ze het in een zakje, dat ze gingen **wegen** wat je had gevraagd en deden het in een zakje.

Daarna tikten ze de prijzen in op de kassa. Zo rekenden ze uit hoeveel je moest **betalen**.

Zn winkel – deur – toonbank – kassa – weegschaal – snoep

Ww kopen – wegen – betalen

Het schoollokaal

In het schoollokaal stonden houten tafels, waar de banken aan vastzaten. De **kinderen** zaten met zijn tweeën of drieën in zo'n **schoolbank**. De tafel had een gleuf waar de griffel of de kroontjespen in kon liggen. Er was een gat met een schuifdekseltje voor het potje **inkt**. De kinderen konden **rekenen** en **schrijven** oefenen op een **lei**. Als ze goed geoefend hadden, mochten ze met inkt in een schrift schrijven. De **leesplank** met 'aap, noot, Mies' werd gebruikt om te leren **lezen**.

De **meester** of **juf** had een **lessenaar**. Voor het **uitleggen** gebruikten ze een **schoolbord** met krijtjes. Als kinderen stout waren, kon de meester of juf hen **slaan** met een houten liniaal of met een **karwats**. Dat deed erg pijn.

De meeste kinderen kwamen lopend naar school. Sommigen moesten wel een uur **lopen**. Op school zetten ze hun klompen op het **klompenrek** onder de kapstok.

Zn schoollokaal – schoolbank – lei – griffel – leesplank – schrift – inkt – karwats

Ww schrijven – lezen – rekenen – slaan – uitleggen - lopen

De bedstee

Een bedstee is een soort **kast**, waarin je kunt slapen. Die kast werd tegen de muur van de woonkamer getimmerd. Je kon een bedstee **dichtdoen** met **deurtjes** of met een **gordijn**. Als je dat deed, was het heel knus in de bedstee. Het kon er ook heel **warm** en benauwd zijn. Grote mensen bleven meestal **zitten** als ze gingen **slapen**. Ze waren bang ze dood zouden gaan, als ze zouden gaan **liggen**. Boven het voeteneinde van de bedstee kon een **wiegje** hangen. Als de **baby** onrustig was, kon de **moeder** of de **vader** het wiegje laten wiegen met een koord.

Onder de bestee was vaak een lade. Daar kon een klein **kind** in slapen. De grotere **kinderen** sliepen met zijn drieën of vieren ook in een bedstee. De grootste kinderen sliepen op zolder. In de woonkamer

Zn bedstee – kast – deurtjes – gordijn - wieg – bedtijd - kachel

Ww slapen – wiegen – dichtdoen - liggen - zitten

De keuken

Vroeger was er geen **kraan** in de keuken. **Water** werd gehaald bij een **pomp** buiten het huis. In de winter was dat water heel **koud**. Later kwamen er wel waterkranen in de huizen en kon er dankzij een **geiser** ook warm water uit de kraan komen.

Heel lang gebruikten de mensen een **petroleumstel** om op te **koken**. Later kwam het elektrisch **fornuis** en het gasfornuis. Bij arme mensen in kleine huizen was de keuken de enige ruimte die verwarmd was. De keuken was dan meteen de belangrijkste woonruimte. Daar gingen de mensen ook **eten** en **drinken**. Veel eten werd bewaard in weckflessen en voorraadpotten. Voor het **schoonmaken** werd zand, zeep en soda gebruikt.

De **was** werd met de hand gedaan, in een tobbe en met een wasbord. Dat was veel werk. Kleren **wassen** werd iets minder werk toen de wasmachine was uitgevonden, met een wringer om de was uit te wringen. Daarna werd de was dan aan het **droogrek** gehangen.

Zn keuken – kraan – water – pomp – geiser – petroleumstel – fornuis – droogrek - was

Ww drinken – koken – eten - wassen - schoonmaken

Woorden voor het Stellingwerfs :

Zn aardige zus - strenge zus - moeder - vader - meester - juf - kind - kinderen - meisje - jongen - baby

Bvn/bw blij - boos - bang - verdrietig - warm - koud